

Landschapswacht en Landschap Noord-Holland vragen aandacht voor Middeleeuwse tuunwallen op Texel

Woensdag 22 maart 2006 was de tuunwal van de familie Van der Star het decor voor een speciale onderhoudsactie van de Landschapswacht, in samenwerking met Landschap Noord-Holland en de vereniging voor Agrarisch Natuur- en Landschapbeheer De Lieuw. Met deze actie vragen deze organisaties aandacht voor het behoud van deze landschapselementen, waarvan de huidige financiële regelingen voor het behoud ontoereikend zijn. Voor het onderhoud van de 150 kilometer tuunwallen op Texel bestaat een jaarlijks tekort van € 330.000,-.

Geschiedenis

Op het eiland Texel en het voormalige eiland Wieringen liggen oude afgeplatte stuwwalheuvels. Toen de akkerbouw in Noord-Holland door de inklinking van de veengronden niet langer mogelijk was, dreigde er hongersnood. De heren van Holland verplichtten de boeren op de spaarzame hoge gronden tot akkerbouw. Op Texel en Wieringen lieten de boeren tot dan toe schapen grazen op hun hoge, droge heuvels. Vanaf 1562 werden ze gedwongen hun heuvels in partjes op te delen. Het land werd verdeeld in akkers en weilanden. Om te voorkomen dat de schapen van het graan zouden eten werden graszoden tot muurtjes gestapeld. Zo ontstonden de 'tuunwallen'. In de weidepercelen werden kolken (dobben of drinkpoelen) gegraven. In onze tijd is dit unieke landschap grotendeels weer verdwenen, door ruilverkavelingen en schaalvergroting in de landbouw. Gelukkig worden tegenwoordig veel tuunwallen hersteld of zelfs opnieuw aangelegd. De overheid gaat echter niet verantwoord om met dit zelfs in Europa schaarse erfgoed. De huidige subsidie voor behoud en herstel van de tuunwal is te laag en veel van dit monumentaal erfgoed staat te verpieteren. De Landschapswacht en Landschap Noord-Holland zijn van mening dat eigenaren van erfgoedlandschappen actief door de overheid moeten worden benaderd met een aanbod voor gratis restauratie en onderhoud. Het nationaal erfgoed, ook in het landschap, is van ons allemaal en moet gewoon in naam van deze en toekomstige generaties door de overheid worden behouden.

Landelijke aandacht voor monumentale landschapselementen

Het project op Texel maakt deel uit van een landelijke actie van de Landschapswacht, in samenwerking met de provinciale landschapsbeheerorganisaties. In totaal worden 30 monumentale landschapselementen eenmalig gratis gerestaureerd bij particulieren. Hiermee probeert de Landschapswacht inzichtelijk te maken wat het werkelijke onderhoud van erfgoedelementen in het landschap kost. De Landschapswacht is van mening dat eigenaren van monumentale landschapselementen, al dan niet boer, actief moeten worden benaderd. Het is de taak van de overheid om een voldoende financiële vergoeding te bieden voor het onderhoud.

Van alle verschillende elementen die de Landschapswacht de komende tijd door heel het land opknapt, wordt verslag gedaan aan het rijk, de provincies en aan de Tweede Kamer. De doelstelling is dat de politiek inzicht

dat alleen een actieve benadering en een afdoende en structurele vergoeding soelaas biedt. Molens, grachtenpanden, kerken en monumentale boerderijen worden immers ook niet beheerd voor een jaar en voor een dubbeltje op de eerste rang.

Project tuunwal

Op 22 maart 2006 is gestart met de restauratie van een tuunwal op Texel. Dit project voert de Landschapswacht uit in samenwerking met Landschap Noord-Holland en de vereniging voor Agrarisch Natuur- en Landschapbeheer De Lieuw. Landschap Noord-Holland werkt in de hele provincie aan het beheer en behoud van natuur en landschap. Dit gebeurt door aankoop van waardevolle gebieden, maar vooral door beheer en ontwikkeling. Naast de beheerders en de landschaponderhoudsploegen werken er zo'n 140 vrijwilligersgroepen in de Noord-Hollandse natuur.

Zeldzaam

Buiten Texel komen tuunwallen schaars voor. Ze zijn nog te vinden op Wieringen, in Gaasterland en het Land van Vollenhove. Buiten Nederland zijn nog wat tuunwallen in bijvoorbeeld het Engelse Cornwall. De vegetatie op de van graszoden gestapelde tuunwallen is arm en daarom juist rijk aan uitbundige bloeiers zoals Engels gras, blauwe grasklokjes en mossen en korstmossen. Een wereld aan insecten bevolken de bloemen. Ze graven gangen of ze bouwen nesten in de tuunwallen, zoals de zeldzame Texelse zandbij. Het bericht van de Landschapswacht aan de Staten van Holland en aan de Tweede Kamer zal zijn dat het zacht glooiende Hooze Berg-gebied met zijn schapenboeten, tuunwallen en kolken het behouden meer dan waard is! Maar ook andere tuunwallen op 'het oude land van Texel' zijn waardevolle cultuurhistorische landschapselementen die ondersteuning van de overheid verdienen!

Tekort

In totaal is er op Texel 150 kilometer aan tuunwallen. De beheersvergoeding, die de boeren jaarlijks ontvangen, is in de huidige maatstaf niet kostendekkend. De vergoeding van € 120.000,- per jaar (via de provinciale RAL/ROL regeling) is slechts beschikbaar voor 80 kilometer tuunwal en stamt nog uit eind jaren tachtig.

De werkelijke kosten voor het onderhoud van de 150 kilometer tuunwal bedragen € 450.000,- per jaar. Voor het behoud van de Texelse tuunwallen komen de boeren dus jaarlijks € 330.000,- tekort.